

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

54. An Episcopus possit dispensare cum homicida occulto voluntario quoad retentionem beneficij curati? Idem est dicendum de Canonico homicida occulto, ut possit interesse Choro, & gaudere fructibus ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

chinus de Sacram. Ordinis, tract. 1. part. 9. cap. 1. difficult. 3. num. 2.

RESOL. LIV.

An Episcopus possit dispensare cum homicida occulto voluntario quoad retentionem beneficii Curati?

Idem est dicendum de Canonico homicida occulto, ut possit interesse Choro, & gaudere fructibus Canonici? Ex part. 7. tract. 2. Ref. 34.

§. 1. Negatiuam sententiam docet Barbosa de Potestate Episc. p. 2. Alleg. 39. n. 61. vbi sic ait: An autem hodie possint Episcopi dispensare cum homicida voluntario ad retinendum curatum, quaestio est non correccenda, in qua affirmatiue respondent Sayr. in floribus decif. sub tit. de offic. Ordin. decif. 13. Zerola in praxi Episc. p. 2. ver. dispensatio, §. 3. Nauarr. consil. 13. de offic. Ordin. in antiq. alias conf. 45. sub tit. de homicid. in nouis. Sed haec opinio nullo modo recipienda est ex verbis eiusdem Concilij simpliciter prohibentibus Episcopis facultatem dispensandi cum homicida voluntario, nec distinguendis ad beneficia, vel ad ordines, quinimò expressè loquentibus de vtrisque in illis verbis ibi: nec illis aliqua Ecclesiastica beneficia, etiam si curam non habeant animarum conferre liceat, sed omni Ordine, ac beneficio, & officio Ecclesiastico perpetuò careant: idè si quis omne dicit, nihil excipit ex iuris regula, certè dum in eodem capite sancitur, ut omni Ordine perpetuo careant, non esse eius dispositionem ad sacros tantum, aut curata beneficia restringendam, sed ad minores etiam, aut simplicia extendendam. Ita Barbosa, qui citat Auilam, Sayrum, Nauarrum, &c.

2. Sed affirmatiuam sententiam tenet Marchinus de Sacramento Ordinis tr. 1. part. 9. cap. 1. difficult. 3. n. 3. vbi sic ait. Licet Concilium prohibuerit homicidis collationem noui beneficii; non tamen vetauit Episcopis dispensare cum illis ad simplex beneficium retinendum, vel etiam ad retinendum curatum, dummodò per alium illud exerceat: quidquid oppositum, quoad retinendum curatum, dicit Barbosa allegat. 39. n. 61. vers. An autem de officio Episcopi. Sed immeritò: quia Concilium de sola collatione noui beneficii loquitur, nec vllomodo distinguit de retentione beneficii simplicis, vel parochialis. Haec Marchinus; cui adde Alzedum in Praxi Episc. p. 2. c. 6. n. 7. vbi docet, quod possit Episcopus dispensare, ut Presbyter homicida voluntarius occultus, qui antea habebat beneficium Curat, illud possit retinere in futurum, & similiter cum Canonico homicida occulto, ut possit interesse Choro, & gaudere fructibus Canonici.

RESOL. LV.

An irregularitas tria ex bigamia propria & interpretatiua sit aliquando dispensabilis ab Episcopo etiam ad sacros Ordines?

Idem est dicendum de Pralatis Regularibus quoad suos subditos.

Et inter alios casus, qui pro praxi supradicta quaestions adducuntur, tandem queritur, an Episcopus possit dispensare in irregularitate occulta, quam contraxit Subdiaconus ducens viduam? Ex part. 4. tract. 2. Ref. 61.

Sup. hoc in duabus seqq. Ref. & lege

§. 1. Negatiue respondeo cum communi DD. sententia, quos avertit Mauritius Alzedo in

praxi Episcop. part. 2. cap. 6. num. 51. & Barbosa de potestate Episcop. part. 2. allegat. 49. num. 25. Verum non grauaabor hic apponere sententiam Ioan. Praproti in 3. part. 9. §. de irregularitate, dub. 7. num. 138. Vbi sic ait: Peculiaris difficultas est, an Episcopus nonnunquam possit dispensare in irregularitate orta ex bigamia interpretatiua, v. g. si res sit occulta? Alii qui vniuersim censent non posse, quia haec irregularitas non oritur ex delicto, sed ex defectu significationis, vel ex ipso facto coniugij attentati etiam inualide; non videtur tamen improbable quod possit in ea quae oritur ex delicto etiam alieno, v. g. in irregularitate, quam contrahit is, qui cognouit uxorem, postquam ea commisit adulterium cum alio, etiam si adulterium uxoris sit occultum, quia talis irregularitas verè oritur ex delicto. Item quod possit in ea, quam contrahit Sacerdos qui post mortem uxoris legitime existens in Sacris, tentat aliam in uxorem accipere, quia etiam haec irregularitas oritur ex delicto, idque etiam conetur contrahere cum vidua: nam cum matrimonium sit irritum, non inducit irregularitatem ex defectu significationis, sed ex peccato. Idem si laicus contrahat irregularitatem inuadendo matrimonium cum duabus inualide, vel inualide cum vidua, quam irregularitatem orti ex delicto tenet Sanchez lib. 7. disp. 84. num. 6. in fine & disp. 86. num. 12. censet Episcopum in nostro casu posse dispensare. Non est, inquam, improbabile in his & similibus casibus, quando irregularitas est occulta, Episcopum posse dispensare, non solum quoad minores Ordines recipiendos, vel exercendos, sed etiam quoad maiores, iuxta potestatem ei concessam à Concilio Tridentino sess. 24. cap. 6. de reformatione. Possit etiam dispensare in irregularitate occulta, quam contraxit Subdiaconus ducens viduam, quia eius irregularitas est ex delicto. Ita Praprotius vbi supra. Et hanc sententiam tenet etiam Bartholomaeus de Vecchis in praxi noui. disp. 9. dubio 15. num. 3. qui citat Sanchez, & illam extendit ad Pralatos Regulares cum eorum subditis, & post illum Tamburinus de iure Abbat. tom. 2. disp. 17. quest. 3. num. 3. Sed licet haec opinio sit probabilis, tunc recedas à prima sententia negatiua.

RESOL. LVI.

An Episcopus ex hoc Decreto possit dispensare in irregularitate bigamia interpretatiua, si sit occulta, non solum quoad minores Ordines, sed quoad maiores?

Et an in vera bigamia possit Episcopus dispensare ad minores Ordines, & beneficium simplex? Ex p. 7. tr. 2. Ref. 35.

§. 1. Hanc quaestione tractauit in part. 4. tr. 2. Ref. 71. & 72. nunc adducam Ioannem Machadam, qui me citato hoc dubium pertractat, citata nono. 1. de Perf. Confess. lib. 1. p. 3. tr. 17. docum. 4. n. 2. vbi sic avertit. Quando la irregularidad es verdadera, è interpretatiua, comunmente afirman los Doctores, que el primo Obispo no la puede dispensar. Si ben de la interpretatiua, quando es secreta, y previene, de delicto auunq ageno, es muy probable, que no solamente para Ordenes menores; sino tambien para mayores puede dispensar el Obispo, conforme a la facultad, que goza por el Concilio para dispensar en las irregularidades secretas, que provienen de algun delicto, y no estan aduzidas al fuero exterior; fundase esta opinion en que, como dizen Sanchez, y otros graves Autores, la irregularidad que se contrae por la bigamia viene a ser por